

Vergaderjaar 2007–2008

28 684

Naar een veiliger samenleving

Nr. 135

BRIEF VAN DE MINISTERS VAN JUSTITIE EN VAN BINNEN- LANDSE ZAKEN EN KONINKRIJKSRELATIES

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 29 april 2008

Inleiding

Op 24 april jl. heeft het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) de resultaten van de Veiligheidsmonitor 2008 gepubliceerd. Deze monitor, die op het terrein van slachtofferschap gegevens bevat over 2007, treft u bijgaand aan (bijlage 1).¹ De Veiligheidsmonitor is een grootschalige enquête onder de Nederlandse bevolking, waarin onder meer wordt gevraagd naar slachtofferschap van criminaliteit, door burgers gepercipieerde buurtproblemen, naar onveiligheidsgevoelens en naar een oordeel over het functioneren van de politie.

Met deze brief informeren wij uw Kamer, mede namens de Staatssecretaris van Justitie, over de voornaamste uitkomsten. Daarnaast informeren wij u over de ontwikkeling van de strafrechtelijke recidive onder justitiabelen en de resultaten van de eindmeting Meetwijken Veiligheid van het voormalige Veiligheidsprogramma.

Veiligheidsmonitor

Algemeen beeld

Voor het monitoren van de doelstelling van het project Veiligheid begint bij Voorkomen wordt de ontwikkeling van de door burgers ondervonden gewelds- en vermogensdelicten gevolgd. De hoofddoelstelling van het project is een reductie van criminaliteit (gewelds- en vermogensdelicten), fysieke verloedering en ernstige sociale overlast met 25% in 2010 ten opzichte van 2002.

Uit de Veiligheidsmonitor 2008 blijkt dat de dalende trend op het terrein van het onveiligheidsgevoel doorzet. Het aandeel Nederlanders dat zich wel eens onveilig voelt is verder afgenomen. In 2008 gaf 25% van de Nederlanders aan slachtoffer te zijn geweest van veel voorkomende crimi-

¹ Ter inzage gelegd bij het Centraal Informatiepunt Tweede Kamer.

naliteit. Dit percentage is ten opzichte van 2007 niet wezenlijk veranderd, maar ligt wel lager dan in 2006. Sinds 2006 is een daling van het aantal slachtoffers van gewelds- en vermogensdelicten, waaronder fietsendiefstal en inbraken, waar te nemen. Het aantal gewelds- en vermogensdelicten daalde met respectievelijk 6% en 8% ten opzichte van 2006. De dalende trend manifesteert zich echter nog niet over de gehele linie. De ervaren overlast en verloedering, die tot 2007 een dalende trend vertoonde, is in 2007 niet gewijzigd. In het actieplan Overlast en Verloedering, dat bij brief van 10 maart jl. aan uw Kamer is aangeboden (TK 28 684, nr. 130), zijn maatregelen aangekondigd om de overlast en verloedering verder terug te dringen. Het aantal gestolen fietsen liep terug met 72 000.

Volgens het CBS is het aantal bij de politie gemelde delicten gelijk gebleven ten opzichte van 2006. In 2008 was 44% van de inwoners tevreden tot zeer tevreden over het functioneren van de politie in de buurt. In de komende metingen (vanaf het najaar 2008) zal ook het vertrouwen in de politie worden meegenomen.

Alhoewel het kabinet het algemene beeld van de veiligheidsmonitor als positief kenschetst wijst het er nogmaals op dat bepaalde vormen van criminaliteit en overlast, te denken is daarbij vooral aan delicten die gepaard gaan met de toepassing van geweld in de praktijk, een weerbarstig karakter hebben. Om deze reden heeft het kabinet met het project Veiligheid begin bij Voorkomen dan ook nadrukkelijk ingezet op een aanpak die gekenmerkt wordt door een combinatie van repressie en preventie bij de bestrijding van hardnekkige vormen van criminaliteit en overlast.

Herijking percentages

Voor het monitoren van de doelstellingen is in de periode 2002 tot 2006 gebruik gemaakt van de volgende meetinstrumenten: de slachtoffer-enquête Periodiek Onderzoek Leefsituatie/POLS van het CBS, de Politie-monitor Bevolking en de rijksrelevante delen uit de Gemeentelijke Enquêtes Leefbaarheid en Veiligheid). Het naast elkaar bestaan van verschillende meetinstrumenten werd, mede uit efficiëncy-oogpunt, niet langer wenselijk geacht. Het vorige kabinet heeft dan ook besloten de huidige Veiligheidsmonitor Rijk te ontwikkelen.

De overgang van de 3 «oude» meetinstrumenten naar de Veiligheidsmonitor heeft wel met zich meegebracht dat de onderlinge vergelijking van de resultaten – als gevolg van de gewijzigde meetmethodiek – een herijking noodzakelijk maakt. Om die reden zijn de reductiepercentages voor de doelstelling van het beleidsprogramma ten opzichte van 2002 herijkt aan de hand van de (meest recente) resultaten van de Veiligheidsmonitor, te weten de monitor 2007, die gegevens bevat over 2006. De herijkte percentages van het beleidsprogramma bedragen voor geweldsdelicten 20%, voor vermogensdelicten 6%, voor ernstige overlast 17,5 en voor fysieke verloedering 18,5%. Nadrukkelijk zij hierbij vermeld dat deze technische vertaalslag niet inhoudt dat de gestelde ambities bijgesteld worden.

Ten opzichte van de herijkte percentages betekenen de resultaten van de Veiligheidsmonitor 2008 het volgende:

	Overall doelstelling t.o.v. 2002	Gerealiseerd t/m 2006	Doelstelling Beleids- programma	Herijkte Doelstelling t.o.v. 2006	Resultaat Veiligheids- monitor 2008	Nog te realiseren
Geweld	25%	6%	19%	20%	6%	14%
Vermogen	25%	20%	5%	6%	8%	-/ 2%
Overlast	25%	9%	16%	17,5%	0%	17,5%
Verloedering	25%	8%	17%	18,5%	0%	18,5%
Fietsen-diefstal	100 000 t.o.v. 2006			100 000	72 000	28 000

Het aantal gestolen fietsen is in 2007 aanzienlijk gedaald. Inspanningen om het aantal fietsendiefstallen verder terug te dringen blijven echter nodig. Het aantal fietsendiefstallen is nog steeds hoog. Op korte termijn wordt uw Kamer voor de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties nader geïnformeerd over de aanpak van fietsendiefstal.

Overgang naar Integrale Veiligheidsmonitor Rijk

In het najaar van 2008 wordt de huidige Veiligheidsmonitor Rijk vervangen door de integrale Veiligheidsmonitor. Hierin zijn de aparte meetinstrumenten van het Rijk en de gemeenten geïntegreerd. Ook zal gebruik worden gemaakt van een gewijzigde vragenlijst en zal bevraging tevens schriftelijk en via internet plaatsvinden. De overgang wordt begeleid met maatregelen om de vergelijkbaarheid van gegevens in de tijd zoveel mogelijk te waarborgen. Met het CBS zijn hierover afspraken gemaakt.

Strafrechtelijke recidive

Inmiddels is de jaarlijkse Recidivemonitor van het WODC ook beschikbaar (bijlage 2).¹ De rapportage heeft betrekking op personen die in de periode 1997–2004 een strafzaak hadden of uitstroonden uit een justitiële inrichting. Nagegaan is welk deel van de daders binnen een periode van twee jaar recidiveerde, dat wil zeggen opnieuw met justitie in aanraking kwam.

De belangrijkste uitkomsten van de Recidivemonitor zijn:

1. De strafrechtelijke recidive onder volwassen justitiabelen is in de periode 1997–2004 licht gestegen. Na 2002 is het recidiveniveau nageenog niet veranderd.
2. Onder jeugdigen met een strafzaak is de strafrechtelijke recidive toegenomen. Deze toename is er ook ten opzichte van 2002.
3. Ook de recidive van ex-gedetineerden is ten opzichte van 1997 gestegen. Echter sinds 2002 is er een lichte daling te zien.
4. Bij ex-pupillen van de justitiële jeugdinrichtingen is sprake van een daling van de strafrechtelijke recidive gedurende de totale onderzoeksperiode (met 6%).

Het kabinet heeft zich voorgenomen in de periode 2002–2010 de 7-jaars recidive onder ex-gedetineerden (hiervoor onder 3) en jeugdige daders (hiervoor onder 2) met 10 procentpunt te verlagen. Dit komt tot uitdrukking in de verlaging van het 2-jaars recidivepercentage met 7,7 procentpunt (ex-gedetineerden) en 5,8 procentpunt (jeugdige daders).

Om deze doelstelling te bereiken is een verhoogde effectiviteit van de sanctietoepassing en een beter functionerende strafrechtsketen onmisbaar. Er is al veel in gang gezet om de effectiviteit van sancties en interventies te verbeteren, maar het is nog te vroeg om daarvan concrete resultaten terug te zien in de rapportages van de WODC-recidivemonitor. Het recidivebericht van het WODC heeft immers betrekking op justitiabelen die in de periode 1997–2004 een sanctie of maatregel hebben onder-

¹ Ter inzage gelegd bij het Centraal Informatiepunt Tweede Kamer.

gaan. Uit de cijfers van het WODC blijkt dat de recidive onder ex-gedetineerden die in 2004 uitstroomden met 2 procent is gedaald ten opzichte van 2002. Bij jeugdigen is evenwel sprake van een minder gunstige ontwikkeling; in die periode is sprake van een toename van 2,2%. Voor de realisatie van de recidivedoelstelling betekent dit dat de resterende 2-jaars recidive reductie voor ex-gedetineerden uitkomt op 5,7 procentpunt en voor jeugdigen op 8,0 procentpunt.

De recidivepercentages onderstrepen nogmaals de noodzaak om hoge prioriteit te blijven geven aan de beleidsinspanningen gericht het verminderen van de recidive. Het WODC tekent daarbij aan dat de oorzaken en achtergronden van de recidive complex zijn. Nader onderzoek op dat punt is daarom noodzakelijk.

Eindmeting Meetwijken Veiligheid (oude Veiligheidsprogramma)

In het kader van het voormalige Veiligheidsprogramma is bepaald dat de landelijke doelstelling in 50 specifieke meetwijken al in 2006 zichtbaar zou moeten zijn. In de achtste en tevens laatste voortgangsrapportage¹ is aangegeven dat uw Kamer over de resultaten van de eindmeting zou worden geïnformeerd. Op basis van bijgevoegde resultaten (bijlage 3)² kan geconcludeerd worden dat de doelstelling van het Veiligheidsprogramma om in 2006 in de 50 meetwijken een vermindering van criminaliteit met 20–25% en een substantiële daling van overlast en gevoelens van onveiligheid te realiseren, is gehaald. Hierbij moet worden aangetekend dat deze daling betrekking heeft op de situatie in de desbetreffende wijken in 2006 en dat daaraan geen conclusies kunnen worden verbonden met betrekking tot de actuele landelijke ontwikkeling.

De minister van Justitie,
E. M. H. Hirsch Ballin

De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties a.i.,
E. M. H. Hirsch Ballin

¹ TK 2006–2007, 28 684, nr. 92.

² Ter inzage gelegd bij het Centraal Informatiepunt Tweede Kamer.